

Prof. Adam Wsiołkowski
Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki
w Krakowie

RECENZJA

**do postępowania o nadanie tytułu profesora sztuk plastycznych
doktorowi habilitowanemu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika
Ireneuszowi Kopaczowi
prowadzonego przez Radę Wydziału Sztuki
Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu**

Kraków 2019

Ireneusz Kopacz odbył w latach 1991—1996 studia pod kierunkiem prof. Lecha Wolskiego na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W styczniu 1997 r. podjął pracę na stanowisku asystenta w Zakładzie Malarstwa Instytutu Artystycznego na macierzystym Wydziale. Od uzyskania w roku 2004 stopnia doktora pracował do roku 2017 na stanowisku adiunkta; uzyskanie w roku 2012 stopnia doktora habilitowanego sztuk plastycznych umożliwiło mu objęcie w roku 2017 stanowiska profesora nadzwyczajnego.

Z jego twórczością spotkałem się przed kilku laty w Galerii Biura Wystaw Artystycznych w Ostrowcu Świętokrzyskim, które jest organizatorem cyklicznych międzynarodowych interdyscyplinarnych wystaw „Homo Quadratus Ostroviensis”. Będąc tam w roku 2010 przewodniczącym konkursowego jury zwróciłem uwagę na prace tego artysty. Pośród kilkuset nadesłanych obrazów, rzeźb, obiektów, grafik i rysunków prezentujących pełne spektrum stylów, formatów i technik, a także bogactwo koloru i materii, malarstwo Ireneusza Kopacza wyróżniało się szlachetną prostotą i oszczędnością wyrazu, nie mającą wszakże nic wspólnego z nudnawymi nierzadko dziełami sztuki minimalistycznej. Notabene, członkowie jury mieli o nim podobne zdanie, czego wynikiem była III nagroda przyznana autorowi.

Przeglądając nadesłaną mi do recenzji dokumentację odnajduję w niej katalog prac Kopacza z tego okresu, powstałych przed uzyskaniem przezeń habilitacji. To spore na ogół płótna, utrzymane w gamie ugrów, brązów, ciepłych szarości i zgaszonych zieleni wypełniających geometryzujące, przenikające się podziały pola obrazu. W tej subtelnej abstrakcyjnej strukturze pojawiają się czasem elementy o figuratywnej proveniencji – cień liścia („Pole”), symbol nuty („Kompozycja z zapisem muzycznym II”, 2011), reliefowy odcisk monety albo medalionu („Pejzaż zielony”, 2010; „Kompozycja z kulami”, 2010) czy też kołazowy strzępek starej mapy („Podróż II”, 2011).

W późniejszych latach powstają kolejne obrazy kontynuujące tę linię twórczych poszukiwań artysty. Zachowując ich formalny charakter maluje on szereg płócien o dużych formatach. Dominujące w nich horyzontalne i wertykalne kierunki w połączeniu z wyciszoną gamą kolorystyczną stwarzają klimat spokoju i równowagi, podkreślane nieraz tytułem pracy („Równowaga”, 2012; „Pejzaż [Izlake – Zagorje]”, 2013; „Zapis”, 2015; „Podróż”, 2017 czy „Manekiny I i II”, 2018). Znajdziemy wśród nich również serię obrazów, będący wyrazem hołdu dla artystów, których twórczość wydaje się być ważna dla Ireneusza Kopacza („Hommage a F. Botero”, 2015; „Martwa natura. Hommage a P. Klee”, 2015; „Martwa natura. Hommage a Z. Pronaszko”, 2015).

Absolutnym novum natomiast są dla mnie jego cykle niewielkich kolaży. „Obrazy topograficzne” z lat 2013 – 2014 to kompozycje w kwadratach 20x20 cm, których tło stanowią wykonane z wysoka – z samolotu, helikoptera, balonu lub z drona – zdjęcia terenu. Poddane są one oszczędnej ingerencji autora, polegającej na wprowadzeniu kolażowych wstawek fragmentów innych tego rodzaju fotografii, co skutkuje bardziej lub mniej narzucającym się widzowi odrealnieniem „lotniczego” widoku terenu.

Kolejne dwa cykle kolaży to powstałe w latach 2013 – 2017 kompozycje na kwadratach o boku 27,5 cm „Struktury (nie)realne” oraz kontynuowana od 2010 roku, miniaturowa wręcz (15x15 cm) „Kolekcja nastrojów”. W odróżnieniu od „Obrazów topograficznych” spotykamy w nich niezwykle bogaty melanz elementów składających się na ich strukturę. Widzimy więc fragmenty często dosyć przypadkowych zdjęć pejzażu, obiektów architektonicznych, map, rysunków technicznych, tapet i nut, przedmioty codziennego użytku, postaci ludzi i zwierząt. Ich oczywista figuratywność odchodzi na dalszy plan, wtapiając się w powstającą w procesie twórczym tkankę dynamicznych kompozycji. Ogromna różnorodność skali użytych „mozaikowo” fragmentów powoduje, iż odbieramy je jako abstrakcyjne konstrukcje, w których tylko incydentalnie da się wyodrębnić okruchy realnego świata.

Wydawać by się mogło, że omawiane na wstępie płótna nie mają wiele wspólnego z cyklami miniaturowych kolaży. Wbrew pozorom jednak sporo je łączy. Oczywista różnica to ich rozmiary i, w przypadku tych drugich, zawarty w nich dużo większy ładunek ekspresji. Wspólna natomiast jest stonowana gama kolorystyczna oraz nastrój pewnej niefabularnej tajemniczości. Zaskakujący jest także fakt, że owe niewielkie obrazki, oglądane w dokumentacji na reprodukcjach w swych rzeczywistych rozmiarach, robią wrażenie wręcz monumentalnych kompozycji.

Ireneusz Kopacz to artysta przekazujący nam swą wizję świata w harmonijnej, uporządkowanej lecz jednocześnie wyrazistej formie plastycznej, której oryginalny charakter czyni ją ważnym, rozpoznawalnym zjawiskiem w obszarze polskiej sztuki współczesnej.

Swój dorobek prezentował na licznych ekspozycjach w Polsce i za granicą. Miał kilkanaście wystaw indywidualnych, z czego 5 po uzyskaniu habilitacji; uczestniczył w kilkudziesięciu wystawach w kraju i za granicą m.in. we Francji, w

Niemczech, Austrii, Serbii, Słowenii, Chorwacji i w Chinach. W roku 2016 był pomysłodawcą i organizatorem zbiorowej wystawy pracowników Zakładu Malarstwa w Instytucie Artystycznym Wydziału Sztuk Pięknych UMK, która miała miejsce w Galerii Art Supplement oraz w Max Planck Institut Fur Biophysikalishche Chemie w Getyndze. Jest laureatem wielu nagród i wyróżnień w konkursach malarstwa, rysunku i grafiki.

Działalność dydaktyczna Ireneusza Kopacza obejmuje ponaddwudziestoletni okres pracy w Zakładzie Malarstwa, gdzie prowadził on lub współprowadził zajęcia z rysunku i malarstwa. Od roku 2017, na stanowisku profesora nadzwyczajnego prowadzi samodzielnie zajęcia ze studentami II, III, IV i V roku w dyplomującej pracowni malarstwa sztalugowego oraz przedmiot działania i struktury wizualne. Był promotorem dwu rozpraw doktorskich, autorem dwóch recenzji doktorskich i jednej rozprawy habilitacyjnej. W latach 2013 – 2019 był członkiem pięciu komisji doktorskich i siedmiokrotnie członkiem komisji w postępowaniu habilitacyjnym, dwukrotnie pełniąc obowiązki jej sekretarza.

Jego działalność organizacyjna to m.in. członkostwo Rady Wydziału Sztuk Pięknych UMK od 2013 r.; funkcja sekretarza Komisji Wyborczej na macierzystym Wydziale w latach 2012 – 2016, funkcja przewodniczącego Rady Programowej dla kierunku malarstwo na Wydziale Sztuk Pięknych; członkostwo zespołu do spraw programów i efektów kształcenia, a także członkostwo zespołu samooceny kierunku dla Komisji Akredytacyjnej, tamże.

Ireneusz Kopacz współorganizował dwie ogólnopolskie konferencje naukowe: „Granice inspiracji w malarstwie współczesnym – dylematy teorii sztuki i kształcenia artystycznego”, Toruń 2012 i „pomiędzy prawdą

a zmyśleniem. U źródeł interpretacji w malarstwie współczesnym”, Toruń 2014. Brał udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Uwarunkowania tożsamości artystycznej” w Centrum Sztuki Współczesnej w Toruniu, 2016.

Jego praca na rzecz uczelni oceniana jest wysoko przez jej władze; w roku 2013 rektor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu uhonorował go indywidualnym wyróżnieniem za osiągnięcia uzyskane w dziedzinie naukowej i artystycznej oraz zespołowym wyróżnieniem za osiągnięcia uzyskane w dziedzinie organizacyjnej.

Znaczący dorobek artystyczny, naukowy i dydaktyczny dra hab. Ireneusza Kopacza upoważnia mnie do stwierdzenia, że jego osoba spełnia wymagania określone w ustawie o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach w zakresie sztuki; w związku z tym wnoszę do Rady Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu o nadanie mu tytułu profesora sztuk plastycznych.

Handwritten signature of Adam Wsiołkowski. Below the signature is a circular official stamp with the text: Adam Wsiołkowski KRAKÓW.